

(باسى 1 - بەتتە)

استىق ھاۋپىسىزدىكى ”مەملەكەتنىڭ زور ʼىسى“.

باس شۇجى شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: استىق ھاۋپىسىزدىكى سىندى وسى ماسەلەدە استە تىتتىي دە بىيەمدىققا سالئۇغا بولمايدى، ونەر كاسپ- تەنئۇگە قادم تاساندىق، ىشەر اس ماسەلسىنىڭ كەلەر - كەتەرى جوق دەپ قاراۋعا بولمايدى، حالقارا بازار- نا سۇيەنپ شەشم ەتۇگە دە ʼۇمىت ارتۇعا كەلبەي- دى. ”ەرە باستان قامدانپ، استىق ھاۋپىسىزدىكى سىندى وسى ارقاۋدى مقتاپ شيراۋ كەرەك“.

كوكتەم ʼبيداي قاۋلاپ وسەتن كەز، مول ʼونىم ʼساتى. چاچىياڭنىڭ وختۇستىكى مەن سول- ئۇستىكىنە كوز جىبەرگەنمەزدە، جوعارى مەن تو- مەننىڭ ʼبىر نىيەتنە قۇلىشنا ەكىن سالپ، ەڭبەك تەكەن قاۋىرت كورنسىن كورەسىز.

استىق ھاۋپىسىزدىگىنىڭ ىرىقتىلىق ۇقىىن مىقتاپ يىگرۇ كەرەك

كوكتەمگى ەگىس سانىندە جىلئۇچىياڭ شىڭنىڭ تۇقىم شارۋاشلىعى شەكى سەرىكتەستىكىندە جۇمس- شىلار ʼوندىرىس سەخىندا ەش شاشاۋ شىعارماي، سويا بۇرشاق تۇقىمىن رەت - رەتمەن سارااپ، ما- نەرلەپ، قوراپتاۋدا.
”بىىل سويا بۇرشاق تۇقىمىنىڭ ساتلئۇ مولشەرى كورنەكى ارتتى، قازىر ساتئۇ مەزگىلىنىڭ ايقانئۇنا ۴لى ʼبىر ايدان استام ۇاقت بار، قازىرگە دەيىن 15 مىڭ تونادان استامى ساتلىپ بولدى، بىلىنر تۇتاس ساتئۇ مەزگىلىنىڭ وزىندە ساتقانمىز 10 مىڭ تونوعا دا جەتپەي قالغان ەدى“. باس دىرەكتور جاڭ جىيان بىلاي دەدى: بىيىل سەرىكتەستىك جاڭا جابدىقتاردى سىكە قوسپ، جالبى ʼونىم مولشەىرن مەجەمە 40% كوتەرەدى.

استىق بولسا، الاڭسىز بولاسڭ. باستاپقى ونىم- مەن قامداۋعا ويداعىداي كەپىلدىك ەتۇ اسا كەلەلى ستراتەگىيالىق ماسەلە. بىلىنر ەلىمىز استىق جالبى ʼونىم مولشەىرن ʼۇرتسى 7 جىل بويى ʼبىر تىرپىليون 300 مىيليارد جىڭنان اسرۇدى ساتاپ، جاڭا باستاما اشۇ، وزگەرسىكە توتەپ بەرۇ، كەلەلى جامعايدى ور- نىقتىرۇدا ماڭزىدى رول اتقاردى.

بىيلعى استىق ʼوندىرىسى جونىندە باس شۇجى شي جىنپىڭ وسكەلەڭ ʼمان بەرپ، بىلاي دەپ باسا داربىتەدى —

”پارتيا مەن ۇكەمەتنىڭ بىردەي جاۋاپكەرىشلىك ارقالاۋىن شىناي ونمىدىلكىك پە ەتۇ كەرەك“؛

”نەگىزگى ʼوندىرىس رايونى، نەگىزگى ساتئۇ رايونى، ʼوندىرۇ مەن ساتئۇ تەڭگەرلىگەن رايوندا جەر كۈلمەن ساقتاۋ، ʼونىم مولشەىرن ساقتاۋ“؛

”قۇرىلمىدى شىناي، ناقتى رەتتەپ، سويا بۇرشاق جانە ماي شىكىزاتى ەكىمىشلىگىن ۇلعايتىپ، تولمىدى ونمىدىلكىكە قول جەتكىزۇ“؛

”بىر مىيليارد 800 مىيليون مۇ ەگىستىك جەر، ʼسوز جوق، اتى زانئنا ساي بولۇ كەرەك“؛

.....

بىيىل ورتالىقتىڭ 1- ʼئوموملى حۇجاتىندا ʼبىر قدىرۇ ورنالاستىرۇلار جاسالپ، استىق ەڭۇ جەر كو- لەمىن ورنىقتىرۇعا، ʼئۇسىمىن ʼبىر تىرپىليون 300 مىيليارد جىڭنان اسرا ساقتاۋعا شىناي كەپىلدىك ەتۇدى، سويا بۇرشاق پەن ماي شىكىزاتىنىڭ ʼونىم مولشەىرن جوعارىلاتئۇ نىجەنەر،ياسن كۇش سالا ات- قارۇدى ورتاعا قويدى.

جازعى استىق تۇتاس جىلداى استىق وندىرد- سىندەگى العاشقى ماۋسىمى، ول قامداۋدى قامتام- سىز ەتۇ، مەجەنى ورنىقتىرۇ، سەنمىدى ارتتىرئۇ جونىنەن كەلەلى ʼمان الادى. بىلىنرىى سىرەك كەزدەسەتن كۇزگى تاسقىن اپاتىنىڭ اسەرەنەن حېيە، سانشي، شاندۇڭ، حىنان، شانشي سىندى 5 ولكەدە 110 مىيليون مۇ جەردەگى ʼبيداي جاي ەگىلىپ، ʼبيداي ەگىلگەن جەر كۈلمەنىڭ ۇشەن ʼبىرىن يەلەدى.

ەرەكشە جىلدا دا كۇش سالا كىرسىتى. نازار اۋ- دارۇعا تاتىتىنى بۇرىنقى جىلدارى داعمى بوينىشا مەم-

لەكەتنىڭ كەڭەس مەملەكەتنىڭ كوكتەمگى اۋىل شار- ۋاشلىق ʼوندىرىس قىزمەتى ʼماجىلىسن 3 - ايدىڭ ورتاسىندا نەمەسە سوغى شەنىندە اشاتىن، ال بىيىل بۇل ʼماجىلس جىلداعدان ʼبىر اي شاماسىندا بۇرىن اشلدى. نىدەت تۇىلعاننان بەرى مەملەكەتنىڭ كوك- تەمگى اۋىل شارۋاشلىق ʼوندىرىس قىزمەتنىڭ 2 رەتكى ʼماجىلىسنىڭ ۇاقتى وتكەن جىلدارداعدان الدىعا ىلگەرىلەنلىگەن بولاتىن، الايدا بىيلعى وسى ʼماجىلىستىڭ 10 نەشە جىلدان بەرى قاراي ەڭ ەرەتە اشلۇى ەرەكشە جامعايدا الدىن الا ورنالاستىرۇ جا- سالعاندىعىن تولق اىگىلەدى.

ەگىس ۇاقتى ʼساتىن مىقتى يگەرىپ، كۇش سالا قامتاماسىز ەتتى. بىيىل ورتالىق قازىنادان جازدىق ʼبيدايدىڭ جاقسى جەتىلىپ، ورنىقتى ʼونىم بەرۇى ʼۇشىن ʼبىر مىيليارد 600 مىيليون يۇان كۈمەك قارجم- سى بوساتىلدى، اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مېنىستىرلىگى ʼبىرىنشى شەپكە بارپى ولكەنى، اۋماقتى كۈنەرەمگە ىلپ جازعى ʼبيدايدان مول ʼونىم الۇ ارە- كەنن ورسىتەتۇگە ۇيىمداستىردى، مېنىستر باسشالا رى ۇيسرەم باستاپ، 1۱ قىزمەت گرۇپپاسى دۇمبە ʼبيداي ەگەنن نەگىزگى ʼوندىرىس ولكەلەرىنە اتتا- نىپ، ʼئۇيىندى شارالاردى تياناقتاندىرۇعا جەتەكشە- لىك ەتتى.

”بىز جازعى استىقتى مىقتى يگەرىپ قانا قويماي، تۇتاس جىلداى استىق ʼوندىرىسەن دە مىقتى يگەرۇنمىز كەرەك“. اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مېنىستىرى تاڭ رىنجيان بىلاي دەدى: اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مېنىستىرلىگى ʼارقايسى ولكە، رايون، قالاارعا استىق ʼوندىرىسى نىسانا مىنە- دەتنن ʼئۇسىرىپ، ʼارقايسى تاراۋلاردى اۋىل شارۋا- شلىق ʼوندىرىسى جابدىقتارىمەن قامداۋمەن ساپكەسۇىن ىلگەرىلەتىپ، اپاتتازن ساقتانۇ، اپات شىعىنن ازايئۇ قىزمەتن ويداعىداي سىتەدى.

بىيل ەلىمىز جەر - جەردەن جاۋاپكەرىشلىكتى قاتايتىپ، كوكتەمگى ەگىس جەر كۈلمەن ورنىقتىرۇ- دى، شارۋالردىڭ ەكىشىلىك قۇرىلمىن ۇيلەسىمدى ورنالاستىرۇىنا، ىشەر استىقى ورنىقتىرۇىنا، جۇگەرىنى ورنىقتىرۇىنا، سويا بۇرشاقتى جانە ماي شىكىزاتتارىن ەڭۇ كۈلمەن كەڭەيتۇننە جەتەكىشلىك ەتتى. سويا بۇرشاق، ماي شىكىزاتىنىڭ ۇزىن - ۇزى قامداۋ مولشەىرن جوعارىلاتئۇ جامعدا شىعىس سولئۇستىك ەڭىردەگى سويا بۇرشاق ەڭۇ كۈلمەن بەلسەنە قالىنا كەلتىرىپ، سويا بۇرشاق، جۇگەرىنى بەلدەۋگە بو- لىپ، ارالاستىرىپ ەڭۇدى چاپلىلاستىرىپ، ماي شىكە- زاتى ʼوندىرىسەن دامەتۇدى ىلگەرىلەتتى.

كەزەكتە كوكتەمگى اۋىل شارۋاشلىق ʼوندىرد- سى ʼساتتى جۇرىلۇدە. ەڭ جاڭا اۋىل شارۋاشلىق جامعايدى ورنالاستىرۇىنا قاراعاندا، كەزەكتە بۇكىل ەلدە دۇمبە ʼبيداي ʼبىرىنشى، ەكىنشى تۇردەگى ماي- سانىڭ سالىستىرماسى 84.7% بولىپ، قىستىڭ الدىنداعدان 14.2% ارتقان؛ بۇكىل ەلدە كوكتەمگى استىقتىڭ 4۰.7% دى ەگىلىپ بولغان، مۇندا باتسى وڭ- تۇستىك، وختۇستىك جۇڭگو رايوندارىنداى تۇيىنەك جەمىستىلەردىڭ ەكىلۇى 27.9% بولغان، كوكتەمگى جۇگەرى ەكىمىشلىگىنىڭ 3۰.2%، سويا بۇرشاق ەكىمىشلىگىنىڭ 1.7% ى ورنىندالغان، باتىس سولئۇس- تىك رايونىنداى كوكتەمگى ʼبيداي ەگىمىشلىگىنىڭ 5% 18.۵ ورنىندالغان؛ بۇكىل ەلدەگى مەرتە پىساتىن كۇرىش ماياسىان جەنىلدىردۇدىڭ 46.6% ورنىندا- ھان، مۇندا وختۇستىك جۇڭگو رايونىنداى مايسانى جەتىلدىرۇدىڭ 8۴.8% ورنىندالىپ، جىياڭشي، حۇناننىڭ مايسا جەتىلدىرۇى 90% تاياعان.

نىدەتتەن ساقتانۇ جانە ەگىس جۇمىسى بىردەي اقسامدى

”قازىر قىستاقتا ساڭىراۋقۇلاق ەگىلەتن كەز، ʼبىز، ʼبىر جامىنان، شىكىزات تاسىغان كۈلكىتەردى اشالاي تەكسەرىۇ، زارارسز داندىرۇ قىزمەتن ويداعم-

جىل ەسەبى كوكتەمدە

داي سىتەۋمەن بىرگە، ەندى ʼبىر جامىنان، كاسپو- رىندارمەن جانە ساتئۇ تۇعىر لارىمەن بەلسەنە بايلانىس جاساپ، بىيلعى ساتئۇ ارانسىن اشىقت“، - دەدى جىيىن ولكەسى دۇنخۇا قالاسى نىئۇ قالاشىى جۇىرودوحى قىستاعىنىڭ ʼبىرىنشى شۇجى ۋاڭ باي.

ەگىس دايندىغىنىڭ شەشۇشى ساتىنە تۇرا كەل- گەندىكىتەن جىيىندە كۈپتەگەن جەرلەر، ʼبىر جامىنان، نىدەتتەن ساقتانۇدىڭ ʼتۇرلى شارالارىن قاتاڭ تىناقا. تاندىرۇمەن بىرگە، ەندى ʼبىر جامىنان، ʼتۇرلى شارا- لارمەن اۋىل شارۋاشلىق ʼوندىرىسەن دە ويداعىداي مىقتى يگەردى.

باس شۇجى شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كور- سەتتى: ʼتۇرلى ھاۋىپ - قاتەرلەر مەن سىن - سايسىم- تارعا توتەپ بەرۇ ʼۇشىن، ʼسوز جوق، مەملەكەتنىڭ سىرتاەگىيالىق قاجەتىنە نازار اۋدارىپ، اۋىل شارۋاش- لىعى نەگىزگى جامعادىن ورنىقتىرىپ، ”اۋىل شارۋاش- لىعى، اۋىل - قىستاق، شارۋالار“ قىزمەتن ويداعىداي سىتەۋ، شارالاردى قاتايتىپ، اتقارۇدى كۇشەيتىپ، ʼونىمدى ورنىقتىرىپ، قامداۋدى قامتاماسىز ەتۇگە شىناي كەپىلدىك ەتىپ، اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ، اۋىل - قىستاقنىڭ ورنىقتى داۋمۇنا شىناي كەپىلدىك ەتۇ كەرەك.

تايپاۋدا بۇكىل ەلدە توپتالۇ سىپاتىتى نىدەت جامعايدى كۈپ جەردە، كەڭ كۈلمەدە، ʼجىبى تارالۇ- داي ەرەكشەلىك بايقالدى. اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مېنىستىرلىگى ʼئۇرتسى 2 رەت خابارلاندىرۇ شىعارىپ، ۴ ار دارەجىلى اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق تارالۇرىنان نىدەتتەن ساقتانۇ - تىزگىندەۋ جانە كوكتەمگى اۋىل شارۋاشلىعى ʼوندىرىسەن ʼبىر تۇتاس جوسپارلاپ، ويداعىداي سىتەۋدى تالاپ ەتتى.

خابارلاندىرۇدا مىنالار ياسا داربىتەلىدى: اۋىل - قىستاقنىڭ ʼمىس جۇزىندىگىن شىعار ʼئۇيىن ەتىپ، ساقتانۇ - تىزگىندەۋدە پارىقتى شارا قولدانىپ، ەگىس ۇاقتىندا اۋىل شارۋاشلىعى سىتەرى قىيىلىنا نۇقسان جەتكىزەيۇگە كەپىلدىك ەتۇ كەرەك. شارۋالار كاسپ- تىك سەلبەستىك كوپبەرئايئۇى، قوعامدانغان قىزمەت وتەۋ ۇيىمى سىندى جاڭاشا شارۋاشلىق نەگىزگى تۇل. ھالارى شارۋالار ʼۇشىن شارۋالار اتىندا ەكىن سالۇ، تۇقىم ʼسىڭىرۇ، جەنىلدەرۇ، كىرسىتىرۇ، دەرت - دەر- بەزىدەن جانە زىياندى جاندىكتەر لاڭىنان ʼبىر تۇتاس ساقتانۇ، ʼبىىر تۇتاس جونىگە سالۇ سىندى قىزمەت وتەۋىمەن قامداۋى كەرەك. اۋىل شارۋاشلىعى ۋىد- ىدرىس جابدىقتار مەن مال، ʼئۇي قۇستارى جەم - ʼئىوبىن تەڭگەرۇدى، تاسمالداپ جەتكىزۇدى ويداعم- داي ۇيىمداستىرىپ، بەتالدى توسقائۇىل قويىپ، بوگەت جاساۋعا تىىم سالناردى.

نىدەتتەن ساقتانۇ - تىزگىندەۋدى ʼبىر تۇتاس جوسپارلاۋ جانە اۋىل شارۋاشلىعى ʼوندىرىسەن قامتا- ماسىز ەتۇ بارىسىندا علم - تەحنىكا ماڭزىدى رول ات- قاردى. جۇقتا حېيەي ولكەسى شىڭخاي قالاسى رىزىى رايونى چۇبىشچىجۇاڭ قىستاعىنىڭ وختۇستىگىندەگى ʼبىر ʼبيداي اتىزىندا ۇتۇ اۋىل شارۋاشلىعى ماشىنا- لارى قىزمەت وتەۋ كاسپىتىك سەلبەستىك كوپبەرأت- يۇنىڭ مۇشەسى ۋاڭ لۇڭلۇڭ وسىمىدىك باپتاۋ ۇش- قىشىسز ۇشاعىن مەڭگەرىپ، ولشەۋ - سىزۇ جۇمىسىن اتقاردى.

”بىلىنرىى جاڭبىردىڭ نىقالىنا ۇشراغاندىقتان بۇل ارانىڭ ʼبيدايى 10 نەشە كۇن كەشىكتى، سوندىقتان ʼمايسانى قۇتاتىندىرۇ“ باسقارۇىن جۇر- گىزۇگە تۇرا كەلدى“، - دەدى ۋاڭ لۇڭلۇڭ، ۇشقىش- سىز ۇشاق ʼبيدايدىڭ ʼمىس جۇزىدىك ʼوڭىر كارتا- سىن ولشەپ - سىزادى، اۋىل شارۋاشلىعى اتىزىنىڭ سىزبا كەسىكىننە تالداۋ جاساۋ ارقىلى تەگىن دارىلەۋ جوباسىن اۋتوماتتى جاساپ، اۋەلگى ”بىر تەكتى بۇركۇدەن“ ”نىسانالى دارىلەۋگە“ وزگەرتۇگە، اننا- عۇرلىم دالپە - ەمال بولپ، جوعارى ʼونىمدى ماشى- نالاسۇدان پايدالالاۋىمەن بىرگە، ادامداردىڭ توپتامۇد- نىڭ الدىن الۇعا، نىدەتتەن ساقتانۇدى جانە ەگىن ەڭۇدى بىردەي اقسائپاۋدى ويداعىداي ورنىنداۋعا

شىنچياڭنىڭ رەفورما، دامۇ، ورنىقتىلىق سىتەرىنىڭ جاڭا جامعادىن قۇلىشنا اشۇمىز كەرەك.

ʼماجىلسى ورتالىقتىڭ اۋىل - قىستاق قۇرىلىسى ارەكەتى جونىندەگى ورنالاستىرۇلارىن، تالاپتارىن جەتكىزدى، ۇيرەندى. ʼماجىلس مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: باس شۇجى شي جىنپىڭنىڭ اۋىل شارۋاش- لىعى، اۋىل - قىستاق، شارۋالار قىزمەتى جونىندەگى ماڭىزدى بايىمداۋلارىن شىكەرلىي ۇيرەنىپ، دايەك- تىلەندىرىپ، اۋىل - قىستاق قۇرىلىسى ارەكەتنن ات- قارۇدى تۇققا ەتىپ، اۋىل - قىستاق قونىس ورتاسىن رەتتەشۇ - جونىگە سالۇدى ۇزدىكىسىز ىلگەرىلەتىپ، اۋىل - قىستاقىعى جولدار، سۇمەن قامداۋ، ەلەكتىز- دەن پايدالانۇ، ىيتىرەنەت، تۇرىمىن ʼئۇي سىياقتى نەگىز- دىك قۇرىلىق قۇرىلىستارىن كۇشەيتىپ، نەگىزگى ەلەۋ- ەمتتىك قىزمەت وتەۋ دەڭگەمىن جوعارىلاتىپ، نەگىز- رىلىي ساتى پارتيا ۇيىمدارى مەن رۇحانىي وركەنيەت قۇ- رىلىسىن كۇشەيتىپ، جەبرىكلىكتى جامعايداعا قاراي سىم- تەۋىگە، شىندىقتى ʼمىس جۇزىنەن زىدەۋگە ʼمان بەرىپ، اۋىل - قىستاقنىڭ ʼوندىرىس، تۇرمىس شارى -

بولادى.

تۇقىم، تىڭايىقتىش، اۋىل شارۋاشلىعى دارىلەرى سىندى ʼوندىرىس ماتەريالدارى — اۋىل شارۋاشلى- ھىندا ʼوندىرىستى ورنىقتىرۇداى، ʼوندىرىستى ارت- تىرۇداى ماڭىزدى كەپىلدىك سانالادى. اۋىل شارۋا- شلىعى ʼوندىرىس جابدىقتارى باعاسىنىڭ جوعارىلاۋد- نا قاراتا، ورتالىق قازىنا 20 مىيليارد يۇان قارجى بو- ساتىپ، ناقتى استىق ەكىتىن شارۋالارعا ʼبىىر جولانا تاراتاتلىن قوسىشقا قاراجات بەرۇدى ورنالاستىردى. مەملەكەتنىڭ دامۇ جانە رەفورما كومىتەتى، قازىنا مېنىستىرلىگى بىرلەسىپ خابارلاندىرۇ شىعارىپ، جۇيقتا ʼبىر مېيلليون توننا مەملەكەتنىڭ كالىبلى تىڭايىقتىش زاباس قورىن تاراتتى، سونىداي - اق كالىبلى تىڭايىقتىش يىپورت ەتۇگە، دەر كەزىندە ەل ʼشىى بازارىنا شىم- ھارۇعا بەلسەنە ۇيىمداستىردى.

جۇيقتا اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مېنىستىرلىگى، ەڭ جوعارى خالىق سوتى مەكەمەسى سىندى 7 تاراۋ بىيلعى بۇكىل مەملەكەتنىڭ اۋىل شار- ۋاشلىعى ʼوندىرىس جابدىقتارىندا جالغان ونىمىگە سوققى بەرۇدەي ارزائۇلى جونىگە سالۇ ارەكەتن ورننا- لاستىردى، تايپاۋدا كوكتەمگى ەگىس اۋىل شارۋاشلى- ھى ʼوندىرىس جابدىقتارىن تور جايۇ ۇلگىسىندە اشالاي تەكسەرۇدى شوغىرلى ورسىتەتىپ، شارۋالار- دىڭ ۇقىق - مۇددەسىن شىناي قامتاماسىزداندىرۇمەن بىرگە، استىق ھاۋپىسىزدىگى مەن اۋىل شارۋاشلىعى ونمىدەرىنىڭ ساپاسىن قورعاۋدا سۇيەنىش بولادى.

”استىق“ بولۇمەن بىرگە، ”كوچە- قاتىق“ تا بولۇى كەرەك

بىرنەشە كۇنىنىڭ الدىندا جاۋعان قالىڭ نوسەردە جىياڭسۇدىڭ ۇشىنداعى ياڭىئان جىيانچىن وتپاسى ەگىس الاڭىنىڭ جاۋاپتىسى سۇن جىيانچىن نەداۋىر الالمىدادى. اۋا رايى اشىق تۇرغان وسى بىرنەشە كۇندى مىقتى يگەرگەن ول قىستاق تۇرىمىندارىن شاب- دالى گۇلىن توزاڭاندىرۇعا ۇيىمداستىردى. ”ەندى ۇلكەن ماسەلە جوق سىياقتى، بىيىل ʼئانتى شايدال الا- تىنىمىزدان ʼئۇمت بار“، - دەدى.

جۇىق جىلداردان بەرى مامانداردىڭ جەنەكشلىم- گىندە سۇن جىيانچىن جەمىس باقشاسىندا شىم ʼوسىرۇ، وركانىيالى تىڭايىقتىش بەرۇ، بۇتاتنىڭ ۇشىن شىرپۇ سىنىدى تەحنىكيالاردان پايدالانغاندىقتان جەمىستە ”بالا كەزدە جەگەن ەام“ بار بولدى، بىيىل ول شايدال ەگەتن شارۋالار باۋلۇدى جانە ناق مايداندا كوزدەن كەشىرۇگە ۇيىمداستىرۇدى وينىنا ʼئۇيىپ، اننا- عۇرلىم كۈپ جاستاردى جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ەرەكشە كاسپ سالاسىمەن شۇعىلدانۇعا باۋراردى.

استىق ەڭۇ كۈلمەن ورنىقتىرۇمەن بىرگە ”كوچە - قاتىق“ ونمىدەرى ʼوندىرىسەن دە ʼبىر تۇتاس جوسم- پارلاشۇ — كوكتەمگى اۋىل شارۋاشلىعى ىندىرىسەندە- گى ماڭىزدى ەماز مۇن. ساپاسىن كورنەكتىلەندىرىپ، اۋىل شارۋاشلىغىن كۇلدەندىرۇ، جاسىل اۋىل شارۋا- شلىغىن كۇلدەندىرۇ، علم - تەحنىكا شارالارىنان تولق پايدالانۇ، بازاردى بەتالىس ەتىپ، ʼوندىرىستىڭ دالپە - دالدىگىن، ونمىدىلگىن جوعارىلاتئۇ، اتىز باسنان اس ۇستەلنە دەپىنگى ʼتۇرلى بۇنىدارعا بىردەي كۇش سالۇ بىيلعى كورنەكتى ەرەكشەلىك سانالادى.

بىيلعى مەملەكەتنىڭ ەكى ماجىلىستە باس شۇجى شي جىنپىڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: جالپىلىق ازىق - تۇلك كوزقازارسىن ورنانىپ، حالىقتىڭ تاماشا تۇرمىسقا قاجەتىن انقۇرلىم ويداعىداي قاناعاتاندىرۇ- دان باستاپ كىرىسىپ، خالىق بۇقازارسىنىڭ ازىق - تۇلك قۇرىلمىى وزگەرەىسىنىڭ اۋقىمىن يگەرىپ، اس- ەت، كوكونىس، جەمىس - جىدەك، سۇ ونىمىدەرى سىندى ازىق - تۇلكىنەرمەن ۇتىمدى قامداۋدى قامتا- ماسىز ەتۇ كەرەك. بۇلاردىڭ بىرەۋى دە كەم بولسا بولمايدى.

بازار جاڭا سىگىل بەرۇدە. دارۇنفا ەرەن بازلا-

رى قامداغان ساندى مالمەتتە كورسەتلىۋىنشە، بىيىل كوكتەمدەگى جەمىس - جىدەك، كوكونىستەردى جاس كۇيىندە ساتئۇ جامعدا پاپا اپەلىسىنى، كوكتەمگى كوكونىس سىندىلاردىڭ ʼونىمى ەڭ جاقسى بولغان. 2 - ايدان 3 - ايعا دەيىن پاپا اپەلىسىنى، شىياۋتاييۇڭ مانگوسى، شۇبىشان مانگوسى، ”شىعىس ʼئاتتى شىم- رىنى“ بال قاۋىن، سىير بۇلدىرىگەن ەڭ تاماشا قارسى الۇعا بولەنگەن جەمىس - جىدەك تۇرلەرى ەكەن؛ بىروۋەنسىيا قىزاناعى، كوكتەمگى نار قامسى، جۇپار ۇبەنجىگى، سارىباس جوڭشىقا، استرا گۇلى سىياقتلار ارتئۇ ەڭ تەز ماۋسىمدىق كوكونىستەر ەكەن.

كوكتەمگى ەگىس ʼوندىرىسى شارۋالاردىڭ ʼونىم الۇىنا جانە مېيلليونداغان وتباسلاردىڭ اس ۇس- تەلىنە دەيىن سايادى، سول سەبەبتى زەيىن سالا قامتا- ماسىز ەتۇدى، كوكتەم ماۋسىمىن قاپى جىبەرەمۇدى قاجەت ەتەدى.

تاغقى ساعات 7:00، انجۇي ولكەسى ما انشان قالاسى حىشيان اۋدانىنداى كوكونىس ەكىمىشلىگى ʼىرى وتپاسى ياڭ جىيانى ۇكەمت جاڭا عانا تاراتقان قانتائۇ كارىچكاسىن قولىنا لىپ، نىدەتتەن ساقتانۇ وت- كەلىنەن ʼوتىپ، وتباسلىق ەگىس الاڭىنا كەلدى. اتىزداعى اششى بۇرىش دەرىلك سىرتقا تاسلىپ بولدى، ول بۇگىن قاۋىن ەڭۇ قارىبالاستىغىندا ʼجۇور. ”باستاپنا نىدەتتەن ساقتانۇ - تىزگىندەۋدىڭ ەگىس ۇاقتىنا نۇقسان جەتكىزۇىنەن الالمىداغان دەم، ەندى كوگىم ورنىقتى!“، - دەدى.

انئۆيىدىك حىشيان اۋدانىنداى 70% كوكونىس پەن جەمىس - جىدەك چاچىياڭ اتىرأوى وڭىرىنە سا- تىلادى. نىدەت مەزگىلىندەگى ەكىمىشلىكتىڭ توقتاپ قالمايۇىنا، سىرتقا تاسلىپ ۇزدىكىسىز قامدايۇىنا كەپىل- دىك ەتۇ ʼۇشىن اۋداندىق اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مەكەمەسى كوكونىسپەن قامداۋ باقشا رايونى مەن ساۋدا بازارىنا اۋتوكۈلك قانتائۇ كۇالىگى مەن جۇمىسىشى - قىزمەتكەر قانتائۇ كارىچكاسىن الدىن الا بۇرىش، ʼسۇتىشوپ سىندى كوكونىستەر 500 توننادان اسىپ، كوكتەمگى ەگىس ىندىرىسپەن قامداۋ ۴تارتىپ- تى ʼجۇبۇرلىدى.

اۋىل شارۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق مېنىستىرلىگى جۇيقتا شىكەرلىيەي ورنالاستىرۇ جاساپ، جىەر - جەردىڭ جاۋاپكەرىشلىكتى قاتايتىپ، كوكتەمگى ەگىس جەر اۋدانىن ورنىقتىرۇ، كوكتەم ماۋسىمىنداى ەگىن- جايىدى باسقارۇىن شىناي ويداعىداي يگەرۇ، ”كوچە - قاتىقتا“ قالا باستىعى جاۋاپتى بولۇ ʼئۇزىمىن قاتاڭ تىناقاتىندىردى. جاس، ʼتىرى اۋىل شارۋاشلىعى ونمىدەردەن تاسمىالداۋدا ”جاسىل وتكەل“ ساپاساتىن ويداعىداي تىناقاتىندىرىپ، ”وختۇستىكتىڭ كوكونىس سولئۇستىكتە. كى قۇرىلمىلى كوكونىس ʼوندىرىسى رايونىنىڭ كوكو- نىس ʼوندىرىسەن ويداعىداي يگەرپ، نىدەتنىڭ يقىا- لى ʼبىرشاما اۋىر بولغان ىرى، ورتا تىيىتى قالالار ما- ڭىندا ۇيلەسىمدى مولشەردە تەز وسەىتن جابىراقتى كوكونىستەر مەن بۇرشىكتى كوكونىستەردى ەڭۇدى دامەتۇدى ورتاعا قويدى.

وسى ʼبىر وزگەشە كوكتەمدە اتىز باسنان جەمىس باقشاسىنا دەيىن، ساحارادان تاۋلى ورمانعا دەيىن، شارۋالار قاجىرلى ەڭبەك ەتىپ، ماڭىداي تەر- لەرىن توكتى، جەر - جەرلەر، تارالۇلار اۋىل شارۋاشىم- لىغىنداى قامداۋ جامىنداى قۇرىلمىدىق رەفورمانى بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، استىق جانە ماڭىزدى اۋىل شارۋاشلىعى ونىمىدەرىن ʼوندىرۇدى، قامداۋدى بار كۇشپەن ويداعىداي يگەرىپ، كۇننەن - كۇنگە كۈپ نەگىزدەلگەن تۇنتۇدىڭ تىڭ تالابىن ۇزدىكىسىز قانا- عاتاتىندىرىپ، جاڭا دامۇ ارانسىن قالىپتاستىرۇ ۇشىن بەرىك نەگىز قىلاپ، ەكونومىيكالىق، قوعامدىق دامۇدىڭ كەلەلى جامعادىين ورنىقتىرۇعا پارمەندى تىرەك ازىرلەدى.

(تىلشىلەر: يۇي ۋىنجىك، ۋاڭ جىيان، ما شياۋچىڭ، شۇي جىنچىن، باي مىڭشان)
(شىنخۇا اگەنتىسىگىنىڭ 3 - ايدىڭ 24 - كۇ